

JAKA HORIEN ERRESUMAN GOBERNUA MUTILATZAILE ETA BOLUNTARIOAK SOROSLE

Jaka Horien mobilizazioei polizia frantsesak emandako erantzunak balantze latza utzi du bi hilabetetan: 100 lagun larriki zauritu ditu, horietatik lauk eskua galdu dute eta hamalau gehiagok begia. Gobernuak orokortu du kautxuzko pilota eta GLI-F4 granaden erabilera, ordenari eusteko estrategia gogortzearekin batera. Erreakzioz, manifestari zaurituak artatu eta laguntzeko boluntario talde berriak zabaldu dira. Urruneko kolonietako matxinada eta errepresio giroa Hexagonoko hirietan.

PELLO ZUBIRIA KAMINO @pellozubiria

"Mugikorrarekin Champs-Elyseetan [Parisko kale nagusia] filmatzen ari nintzen eta halako batean jendea aztoratu zen. Atzera egin nuen eta orduantxe sentitu *Flash-Ball* [gomazko pilota] hura nire buruan. Sentitu nuen eskuineko masaila lehertu zidala".

Horrela mintzo da Axelle Marquise, 28 urte, Mediterraneo ertzeko ostatu batean zerbitzari ari dena, abenduaren 8an Parisen zauritua: erredura larriak masailan, masailazurraren haustura bikoitza, hagin birrinduak, inguruko giharren kontraktura...

Marquiseren zauriak eta lekukotasuna ikus-entzun ditzakezu Youtuben *Mutilés pour l'exemple* [Besteak zentzatzeko mutilatuak] kolektiboak eskegi duen bideoan. Badira irudi gogorragoak. Thomas batek aurpegia orbainez beteta dauka, beste pilotakada baten ondorioz, 25 puntu, sudurra hautsita, ezpain handitua, ezkerreko begia ukituta. Antoinen, 26 urte, eskumutur moztua erakutsiko dizu, GLI-F4 granada batek txirtxilatutako eskuineko eskua.

Gertakizunen behatzaile asko harrituta daude. "Flipatu dut polizien bortizkerien irudiak ikusita eta hedabideetan bortxa hori ukatzeko dagoen nahiarekin", esan dio *Reporterre* hedabide ekologistari David Dufresne kazetariak, 2013an *Maintien de l'ordre* [Ordena zaintzea] liburua plazaratu zuenak. Jaka Horien gaineko zampaketa balantzearen pareko beste bat ikusteko "atzera

egin beharra daukagu 1968ko maiatza arte. Egia da 68an hildakoak izan zirela, baina oraingoan ere Marseillan hil da 80 urteko emakume bat".

Egoeraren larriaz kezka bera dauka Desarmons-les [Desarma ditzagun] Estatuaren bortizkeriaren aurkako kolektiboko jendeak. 2012an hasi ziren antolatzen, 2000. urtetik poliziak erabilitako armek, batik bat granadek, zenbat herriar zauritzen zuten oharturik. 2014an osatu zuten poliziek zaurituen batzarra, hauei laguntzeko armen kontrako borroka politikoan, biktimoi beren zauri larriak artatu eta horiekin bizirauteko bide nekezean laguntzeko eta horientzako kalte-ordainak eta erantzukizunen argitzea ere lortzeko. "David Goliaten kontra bezala ari gara", esan dute *Ballast* aldizkariak elkarrizketaturik.

Desarmons-leseko kideek zaurituen kontabilitatea ere badaramate. "2001etik 2018ra arte manifestarien artean hiruk galdu zuten eskua eta bik oina. Iazko uztailaren 14an, egun bakarrean, hiruk galdu zuten begia. Oraingoan, Jaka Horien mobilizazioen lehen hiru asteetan gutxienez lauri moztu zieten eskua! Zaurituen kopurua bikoiztu egin da. 18ri lehertu diete begia; urtean pare bat aldiz gertatu ohi zen lehen. Pilotakadek haustura asko eragiten dituzte. Beste zauritu asko zenbatu ere ez dira egiten... Marka guztiak hautsi dira iaz: esan dezakegu 2018a izan dela mutilazioen urtea".

Ordena zaintzeko eredu frantsesa-

ren oinarri nagusietakoa izan da -Desarmons-lesen analisisian- poliziak eta manifestariak aparte edukitzea, zauriturik egon ez zedin. Horrek esplikatu luke gasaren erabilera hedatua. Harrien jaurtiketak ez zuen, berez, polizien jokatubidean aldaketa berezirik ekartzen, bai ordea Molotov koktelen jaurtiketak: erantzunaren hurrengo graduan, granada negar eragileez gain hedatze-uhinezkoak sartzen ziren, leherkariak.

MAALOX, BENDAK ETA GEOLOKALIZATZAILEA

Duela 20 urte arraroa zen mobilizazioak sakabanatzeko GLI-F4 bezalako granada eztandagile bat erabiltzea. TNTa darama eta mutilazioak eragin ditzake. Errepresioaren azken graduan usatu zezaketen poliziek, justu talde armatuei tiroka militarki erantzuten hasi aurrekoan.

Lehen graduan erabilitako gasezko granadaren eta TNTdunaren artean zegoen gomazko pilota, Frantziar ingelesez *Flash-Ball* deitzen diotena. Arma post-kolonial tipikoa da, diotenez Desarmons-leseko kideek, berunezko tiroen alternatiba *lightagoa*, bainan gutxitan hil arren zauri larriak eragiten dituen. Metropoliaren auzune txiroetan erabiltzen zuten, arabiar jatorrizkoen eta beltzen kontra, ez ordea mugimendu sozialek deitutako manifestazio jendetsuetan ordena jartzeko.

Hori guztia iraganeko kontua da: Jaka Horiei aurre egiteko denak erabiltzeko baimena dauka orain poliziak, gasa, go-

TOLOSAKO BOLUNTARIOAK

GURUTZE URDINA TALDEKOAK POLIZIAREN
FLASH BALL BATEK MUSUAN ZAURITUTAKO
HERRITARRA ARTATZEN, ESPALOIAN.

mazko balak eta granada leherkariak. Gehiago eta gogorragorik ere badauka, ordea: poliziak blindatuak atera ditu kalerara Parisen mobilizazio egunetan.

Aspaldiko borroka antinuklearretan ikusiak ziren, berrikitan Notre-Dame-des-Landeseko eremuetan ere bai, "baina oso berria da hirian ateratzea, oso kezagarria. Joan den abenduaren 8an lehenbizikoz eduki dut irudipena sedizio bati aurre egiteko prestatuta zetoze, jendeari tiro egiteko prest. Ez dut uste suzko armaz horniturik zeudenik, baina indar erakusketak balio izan zien: blindatuak agertu ahala jendea desagertu zen! Sinbolikoki esan nahi ziguten: 'Gaur manifestatzen baldin bazarete, armada edukiko duzue aurrez aurre, bere tresna guztiekin'. Horrela heldu gara fase militar batera".

Analisiok iritziak dira, azkenean, baina mobilizazioetan poliziek zaurituak

bai direla errealak. Desarmons-les elkarteak ospitaletik etxeratu ondoko ibilbide mingarrian eskaintzen die laguntza, aholkularitza juridikoa eta medikua baina batez ere laguntza psikologikoa. Biktimok sarritan aurpegia konpondu behar dute, onartu aurpegi berria, edo mutilazioa, eguneroko sekuelak. Onartze eta sendatze bidea arantzatsua da eta hurbilekoak ere ez dira aski oharitzen. Elkarrekin laguntzen die beste zaurituekin harremanetan jartzen, bileran bezala kafetegian, ezin esanak adierazten, nor bere sendabidea bilatzen, umorea eta ironia barne.

Boluntario talde gehiago sortu dira han eta hemen mobilizazioetan bertan zaurituak artatzeko. AEBetan Vietnamgo gerraren kontrako manifestazioetatik ezagunak izan dira *street medic* karriako sendagileak. Hari horretatik antolatut

dira gehiago Frantziako Estatuan. Okzitanian Tolosan, Jaka Horiak mugimendu handia eragin duten hiriburuan. Alde batetik, dozena bat boluntario dabilta Gurutze Urdina taldean, *-Street Médic Toulouse-31* Facebooken nabarmen militanteenak. Bestetik, Gurutze Gorria marrazturik daramaten zienta bat sorosle inprobisatu, zauritu oro artatzeko prest, poliziak barne.

Laguntzaileok talde txikietan dabilta mobilizazio egunetan, tartean beti dauzkatenak sorospenetan adituak, suhiltzaile, mediku edo erizain. Motxiletan daramatzate oinarritzkoenak, farmaziek edo jendeak donatuak: suero fisiologikoa, gasak sumindutako begietan jartzeko *Maalox* antiazidoak, bendak, gasak, gurai-zeak... eta telefono mugikorrak, geolokalizatzaile mugitzeko. Tolosa Ramallah bailtzen ordu batzuez. ●

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

f w